

Αξιολόγηση Διδακτικών Βιβλίων

Ηλίας Γ. Ματσαγγούρας
Πρόεδρος Τμήματος
Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης

Τέσσερις οι Λειτουργίες των Διδακτικών Βιβλίων:

- α. **Γνωστική**: Οικοδόμηση εννοιολογικής, δηλωτικής και διαδικαστικής (δεξιότητες) γνώσης και ανάπτυξη κριτικής και δημιουργικής σκέψης.
- β. **Διδακτική**: Στήριξη διδασκαλίας
- γ. **Μαθησιακή**: Στήριξη μάθησης
- δ. **Αξιακή**: Ανάπτυξη αξιών, στάσεων και κοσμοαντίληψης

Τα Διδακτικά Βιβλία Αξιολογούνται σε δύο Επίπεδα:

- α. **Μακρο-επίπεδο** με μονάδα ανάλυσης το συνολικό βιβλίο και τις ευρύτερες ενότητες.
- β. **Μικρο-επίπεδο** με μονάδα ανάλυσης το κείμενο του κεφαλαίου της ωριαίας διδασκαλίας.

I. Μακρο-επίπεδο Σχολικού Εγχειριδίου

A. Συμβατότητα του Διδακτικού
Εγχειριδίου με το Πρόγραμμα Σπουδών

B. Δόμηση του Διδακτικού Εγχειριδίου

Γ. Ελκυστικότητα του Διδακτικού
Εγχειριδίου

Δ. Χρησιμότητα Διδακτικού
Εγχειριδίου

Ε. Τυπο-εκδοτικές Προδιαγραφές
Διδακτικού Εγχειριδίου

II. Μικρο-επίπεδο του Κειμένου της Ωριαίας Διδακτικής Ενότητας

- ΣΤ. Γνωσιακό Περιεχόμενο του Κειμένου της Διδακτικής Ενότητας
- Ζ. Διαδικασίες Αναπλαισίωσης που Εφαρμόζει το Κείμενο της Διδακτικής Ενότητας
- Η. Κειμενογλωσσολογικές Προδιαγραφές του Κειμένου Διδακτικής Ενότητας
- Θ. Διδακτικές Διαδικασίες που Ενσωματώνει και Στηρίζει το Κείμενο της Διδακτικής Ενότητας
- Ι. Μαθησιακές Διαδικασίες που Ενεργοποιεί το Κείμενο της Διδακτικής Ενότητας
- ΙΑ. Διαδικασίες Αξιολόγησης που Αξιοποιεί το Κείμενο της Διδακτικής Ενότητας
- ΙΒ. Εικονογράφηση Κειμένου Διδακτικής Ενότητας

Πηγή: Ματσαγγούρας 2007

Φύση της Έρευνας

- Πρόκειται για ποσοτική έρευνα με στοιχεία ποιοτικής.
- Πανελλήνιο αντιπροσωπευτικό δείγμα δασκάλων και σχολείων
- Τελική διαμόρφωση ερωτηματολογίων μετά από πιλοτική εφαρμογή σε Σχολικούς Συμβούλους, Δασκάλους και Μαθητές
- Θα ακολουθήσει εκτενέστερη ποιοτική έρευνα σε τομείς και βιβλία που θα αναδείξει η τωρινή έρευνα.

Άμεσοι & Έμμεσοι Σκοποί Έρευνας

1. Άμεσοι Σκοποί

- **Καταγραφή** των επισημάνσεων και προτάσεων στελεχών, εκπαιδευτικών, μαθητών και **αξιοποίησή** τους για βελτίωση ποιότητας και χρηστικότητας των διδακτικών βιβλίων.

2. Έμμεσοι Σκοποί

- Διεύρυνση **εμπλοκής** της εκπαιδευτικής κοινότητας στην παραγωγή εκπαιδευτικού υλικού. Έμμεση **επιμόρφωση**.

Βασικοί Συντελεστές: Τμήματα Πρωτοβάθμιας και Αξιολόγησης

■ Υπεύθυνοι Μαθημάτων

- **Γλώσσα και Φυσικά:** Πέτρος Μπερερής, Σύμβουλος
- **Μαθηματικά:** Γιώργος Τύπας, Σύμβουλος
- **Ιστορία:** Γιάννης Παπαγρηγορίου, Σύμβουλος
- **ΜΤΠ και ΚΠΑ:** Αλεξ. Χ. Κουλουμπαρίτση, Σύμβουλος
- **Γεωγραφία:** Γιώργος Σκαλιάπας, Σύμβουλος
- **Θρησκευτικά:** Γιώργος Οικονόμου, Σύμβουλος
- **Εικαστικά:** Γιώργος Σιγάλας, Σύμβουλος
- **Μουσική:** Αθαν. Παπαζαρής, Μόνιμος Πάρεδρος
- **Φυσική Αγωγή:** Σταύρος Τσόνιας, Πάρεδρος ε.θ.
- **Προσχολική Αγωγή:** Νικολέττα Γκλιάου, Μόν. Πάρεδρος

Ρόλος Σχολικών Συμβούλων

- **Συμμετέχουν** στην πιλοτική διαμόρφωση των ερωτηματολογίων
- **Εποπτεύουν** διακίνηση ερωτηματολόγια προς επιλεγμένα σχολεία
- **Ενημερώνουν** εκπαιδευτικούς και μαθητές, αλλά δεν τους επηρεάζουν
- **Εποπτεύουν** επιστροφή συμπληρωμένων ερωτηματολογίων
- **Κωδικοποιούν** και **Πρωθούν** σε Π.Ι. απορίες, προβλήματα και προτάσεις εκπαιδευτικών.

Δομή Ερωτηματολογίου

(Δημογραφικά στοιχεία δασκάλου & σχολείου)

1. Περιεχόμενο Μαθησιακό
2. Δομή και Οργάνωση
3. Παιδαγωγική και Διδακτική Καταλληλότητα
4. Αξιολόγηση Μάθησης
5. Παρουσίαση- Εικονογράφηση

1. Περιεχόμενο: 4 Κατηγορίες Ερωτήσεων

- α. Σκοπών και στόχων
- β. Εγκυρότητας και πληρότητας γνώσεων
- γ. Διεπιστημονικών συσχετίσεων και Διαθεματικών προεκτάσεων
- δ. Στάσεων, αξιών & κοσμοαντίληψης

Παραδείγματα

- Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι το περιεχόμενο του βιβλίου του μαθητή συμβάλλει στην επίτευξη των σκοπών και των στόχων του μαθήματος της ΜΤΠ, όπως αυτοί αναφέρονται στο πρόγραμμα Σπουδών; Συγκεκριμένα ως προς:
 - **A.1 Γνώση και Πληροφόρηση**
 - A.1.1 Περιέχει αξιόλογη και ουσιαστική γνώση
 - A.1.2 Περιέχει επιστημονικά έγκυρη γνώση
 - A.1.3 Υπάρχει πληρότητα στην πληροφορία
 - A.1.4. Έχετε συναντήσει σημεία που κατά την κρίση σας συνιστούν επιστημονικές ανακρίβειες; Αναφέρατε το σημείο.

2. Δομή και Οργάνωση σε Τρία Επίπεδα

- α. Επίπεδο Διδακτικού Βιβλίου
- β. Επίπεδο Ευρύτερων Ενοτήτων
- γ. Επίπεδο Κεφαλαίων της Ωριαίας Διδακτικής Ενότητας

3. Παιδαγωγική και Διδακτική Καταλληλότητα

- α. Σύνδεση με εμπειρίες και ενδιαφέροντα του παιδιού και με την καθημερινότητα
- β. Χρήση κατανοητής και αναπτυξιακής Γλώσσας
- γ. Αξιοποίηση κατάλληλων και εναλλακτικών διδακτικών και μαθησιακών προσεγγίσεων
- δ. Συμβολή δραστηριοτήτων στην προώθηση σκοπών και στόχων και στην ανάπτυξη κριτικής και δημιουργικής σκέψης και δεξιοτήτων αυτο- ρυθμιζόμενης μάθησης
- ε. Προσαρμοστικότητα σε ολιγοθέσια σχολεία

4. Αξιολόγηση

- α. Αξιοποίηση στόχων ως κριτηρίων αξιολόγησης
- β. Χρήση εναλλακτικών μορφών αξιολόγησης (ποικιλία ερωτήσεων, έργων, δραστηριοτήτων και τρόπων αναπαράστασης νέας μάθησης)
- γ. Αξιοποίηση διαφορετικών φορέων αξιολόγησης (ετερο- αυτο-αξιολόγηση...)

5. Παρουσίαση - Εικονογράφηση

- α. Είδος και λειτουργίες εικόνων
- β. Οργανική ενότητα κειμένου με εικόνες, ερωτήσεις και δραστηριότητες
- γ. Ελκυστικότητα & καταλληλότητα εικόνων
- δ. Δέσιμο και αντοχή βιβλίου

Τετράδιο Ασκήσεων

- Αντιστοίχιση με στόχους ενότητας
- Συμβολή στη διαφοροποίηση της διδασκαλίας
- Προώθηση και εμπάθυνση νέας γνώσης
- Ανάπτυξη δεξιοτήτων και στάσεων αυτο-ρυθμιζόμενης μάθησης
-

Βιβλίο Δασκάλου

- α. Συνολική φιλοσοφία μαθήματος και διδακτικών βιβλίων
- β. Παρουσίαση εναλλακτικών διδακτικών προσεγγίσεων μαθήματος
- γ. Βοήθεια δασκάλου στον προγραμματισμό, διεξαγωγή και αξιολόγηση ωριαίας διδασκαλίας
- δ. Οργανική ενότητα Βιβλίου Δασκάλου και Βιβλίου Μαθητή